

JAK FAKULTU VIDÍM

ÚVAHA O POSLÁNÍ A PERSPEKTIVÁCH FAKULTY

David Vopřada

Praha 2021

FAKULTA JE SPOLEČENSTVÍ

Naši fakultu chápu v první řadě jako **společenství lidí, kteří touží po poznání pravdy a rozvoji kompetencí**. Sdružuje je poctivé úsilí a rozněcuje srdce každého z nich.. LIDÉ
Vyučující a studenti se scházejí, protože poznání má hodnotu samo o sobě. Protože POZNÁNÍ
jsme „katolická teologická fakulta“, je pro nás charakteristické, že se vztahujeme
k osobě Ježíše z Nazareta, který o sobě prohlásil, že je Cesta, Pravda a Život. Zároveň SMĚR
respektujeme, že rovina osobní víry je věcí svobodné volby každého člena fakultního
společenství. Obory věnující se umění, historii a etice jsou integrální součástí fakulty. SOUOSTROVÍ
Interakce všech oborů vytváří unikátní prostředí pro jejich rozvoj. FAKULTA

Na podobu fakulty má tedy vliv **každý jeden její člen**, vyučující, zaměstnanci i studenti. Spoluutvářet její podobu je jejich nádherné povolání i slastná povinnost.

Součástí tohoto společenství je také děkan. Nezáleží jen na něm, a proto nemůže mnoho slibovat. Může ale vyjádřit, na čem mu záleží, jaké **směřování** bude **pro fakultu** prosazovat, může povzbuzovat sebe i kolegy k tomu, aby k určité podobě fakulty přispěli

Proto chci klást důraz na:

- aktivní podporu společné diskuse, kultury dialogu a rozhodování v otázkách, které se dotýkají pedagogické, vědecké a „třetí“ role celé fakulty napříč fakultními pracovišti a orgány;
- rozvoj osobních vazeb mezi vyučujícími, zaměstnanci a studenty fakulty jako výraz pospolitosti, kterou fakulta utváří;
- intenzivní komunikaci s rektorátem v záležitostech týkajících se fakulty a jejích potřeb (včetně vize vlastní budovy pro KTF);
- rozvíjení vztahů fakulty v rámci univerzity;
- spolupráci fakulty s církevními subjekty i se státními, veřejnými, neziskovými a dalšími organizacemi, aby fakulta byla vidět mimo univerzitní prostředí;
- rozvoj rovných příležitostí a spravedlivých podmínek pro všechny členy a členky fakulty;
- podporu studentských a pedagogických aktivit (Copertino, exkurze...).

KREATIVNÍ PROSTŘEDÍ

RESPEKT	Pojetí výkonu funkce děkana se nutně projevuje v představě samotné fakultě. Děkan má být lídrem kreativního týmu, který fakultu tvoří . Jeho autorita (<i>auctoritas</i>) stojí
...	na tom, že dává prostor ostatním růst (<i>augere</i>), snaží se ukázat směr a stmelovat různorodé pohledy. Je nutné, aby děkan ve své práci choval respekt a důvěru k ostatním
DŮVĚRA	členům fakulty, v rámci subsidiarity přenechával kompetence v co největším rozsahu ostatním kolegům, vytvářel prostor pro diskusi a hledání směru, jímž by se měla
...	fakulta vydat. Na jedné straně je tedy třeba stanovit jasný směr (a to je úkol děkana, jeho týmu a akademického senátu). Pro další roky má fakulta strategický záměr, který vychází ze strategického plánu univerzity a směřování, které deklaruje. Se změnou
PROSTOR	rektora bude třeba reagovat i na přesun důrazů a priorit. Naše fakulta ale musí nalézt své respektované místo, být schopná komunikovat s veřejností a přinášet do ní své
...	podněty (tzv. třetí role).
AKTIVITY ZDOLA	

Na druhé straně pak je třeba v rámci společenství fakulty **nechat jednotlivým součástem prostor** svobodně a aktivně naplňovat jejich vlastní roli. Děkan nemá rozhodovat o všem, a proto jednotlivé součásti fakulty mají samy určovat, kam zaměřit své další konání, vědět, jaké k tomu mají finanční a další prostředky, a moci ovlivňovat a rozhodovat i otázky týkající se personálií. Jsem přesvědčen, že jednotlivé katedry, ústavy, knihovna a případně další součásti mají mít stanoveny vlastní kompetence a má jim být ponechána značná nezávislost. Úkolem děkanátu je ukazovat směr, poskytovat asistenci, ale iniciativa a jednotlivá rozhodnutí se mají odehrávat na nižších úrovních. Je-li fakulta společenstvím, pak jeho život má přicházet s **hojnými aktivitami zdola**, které mají v rámci možností nalézt vstřícnou podporu ze strany děkana a jeho týmu. Takto si představuji to, o čem hovoří strategický záměr fakulty na roky 2021--2025, když mezi klíčovými okruhy uvádí „jednotu v rozmanitosti“.

Chci se proto zaměřit na:

- vytváření podmínek pro pedagogickou, vědeckou, popularizační a uměleckou kreativitu jednotlivých pracovišť i zaměstnanců a studentů;
- strategický rozvoj a směřování fakulty jako celku;
- decentralizaci agend tak, aby se nastavily efektivní procesy, které budou řešit jednotlivé problematiky v rámci jednotlivých součástí fakulty, a respektování kompetencí a standardních postupů;
- přesun větší míry samostatnosti a zodpovědnosti na řídicí pracovníky, vedoucí kateder, ústavy a další součásti a oddělení fakulty (*subsidiarita, autonomie, laissez-faire*);
- interní komunikaci na jednotlivých pracovištích i na fakultní úrovni.

VÝUKA

K jádru fakultního společenství „hledačů pravdy“ patří samozřejmě výuka. Vysokoškolský způsob výuky má oproti jiným stupňům škol svá specifika; jejím cílem je rozvíjení dialogu mezi účastníky kurzů a vyučujícími tak, aby nedocházelo pouze k přenosu informací, ale účastníci se učili **kriticky myslet**, zacházet s prameny a se současným vědeckým výzkumem a získávali tak kompetence, které přesahují pouhé penzum nabílovaných faktů. I do budoucna bude těžištěm prezenční výuka. Větší část práce však stojí na samotných studentech, kteří si nemají (jinak jistě skvělé) přednášky pouze odseďet, ale mají se učit **aktivně se ptát**, studovat povinnou a doporučenou literaturu, rozvíjet horizont lidského poznání a zkušenosti.

Masové nasazení virtuální výuky v době lockdownů (prorektorka Wildová v této oblasti KTF označila za „skokana roku“) ale také ukázalo, že studenti jsou schopni určitý druh informací vstřebávat i distančně, a proto je možné dle zájmu uvažovat i o hybridních způsobech výuky. Proto má vedle klasické výuky, kterou je nutno zachovat, na fakultě nalézt místo **e-learningová podpora**, díky níž budou moci vzniknout i nové studijní pomůcky. To může napomoci i účasti dalších zahraničních studentů na výuce a jejímu širšímu dosahu. Má-li se to stát realitou, je potřeba v součinnosti s univerzitou nabídnout podporu především vyučujícím, na nichž by spočívala největší tíha celé práce, a stanovit odpovídající finanční ohodnocení.

Po celou dobu, kdy na fakultě působím, zůstává evergreenem **evaluace studia**, která nyní probíhá prostřednictvím SISu. Takto prováděná evaluace často není příliš vypovídající, účastní se jí jen zlomek studentů, současně se může stát i příležitostí, jak si to s vyučujícími anonymně „vyřídit“. Hodnocení samotného kurzu a jeho posunutí dále přitom vidím jako skvělý nástroj, který však je třeba uchopit, má-li mít smysl, na naší fakultě jinak.

Proto se chci zaměřit:

- na dostatečné a pestré zajištění jednotlivých kurzů v rámci studijních programů vyučujícími, a to především vyučujícími kmenovými;
- na reflexi rozvoje pregraduálního studia s ohledem na vývoj zapisovaných studentů;
- se zkušeností z dob pandemie napomoci rozvoji moderních pedagogických přístupů vč. e-learningu v případech, kdy je to pro výuku vhodné;
- na zapojení fakulty do celouniverzitní snahy o nový, přehledný a funkční studijní informační systém;
- na rozvoj knihovny včetně digitálních služeb a přístupů k databázím relevantním pro fakultu tak, aby odpovídala možnostem a požadavkům 21. století;
- na podporu pedagogických a didaktických dovedností a osobního rozvoje na-

KRITICKÉ
MYŠLENÍ
...
E-LEARNING
...
MEZINÁRODNÍ
ROZMĚR
...
EVALUACE

ších akademiků (školení, technická a pedagogická pomoc), a to zvláště v počátcích kariéry;

- na přepracování evaluace studia tak, aby skutečně napomáhala zpětné vazbě a dalšímu rozvoji kurzů;
- na rozvoji *double a joint degrees* jak se špičkovými vědeckými pracovišti v ČR, tak se zahraničními univerzitami.

VĚDA

KVALITA	Věda a vědecká činnost tvoří součást fakultního úsilí stejně zásadně jako výuka. Obě oblasti jsou spolu provázány, přičemž mezi nimi existuje silná prostupnost, protože je spojuje společný zájem o poznání pravdy. Věda se přitom v rámci Univerzity mohutně rozvíjí, dochází k velkým posunům a mnohem silnějšímu přesunu důrazu z kvantity na kvalitu a z tuzemského srovnání ke srovnání mezinárodnímu či světovému. Pro fakultu kvalitní vědecké výstupy znamenají větší množství finančních prostředků, které mohou být využívány i na rozvoj dalších aktivit na fakultě a také na ohodnocení pracovníků, kteří se v současnosti pohybují většinou na úrovni zaručené mzdy a hluboko pod ohodnocením pedagogů na nižších stupních škol. Tato problematika je značně složitá a fakulta ji musí řešit v součinnosti s Univerzitou a ministerstvem školství; zcela jistě se jedná o běh na dlouhou trať. Oblast rozvoje vědy však podle mě patří k tomu nejzajímavějšímu , na co se lze v současnosti na fakultě soustředit.
...	
FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ	
A HODNOCENÍ	
...	
VLAJKOVÉ LODI	
...	
NÁRODNÍ A MEZINÁRODNÍ	

Při slovech „hodnocení vědy“ mnohým vyskočí na pokožce pupínky, ale pokud se takové hodnocení udělá smysluplně a tak, aby z něj měli samotní badatelé prospěch, pak jej lze přijmout jako dobrý nástroj. Uzavřené národní i mezinárodní hodnocení vědy na fakultě nám umožňuje pojmenovat silné i méně silné, slibné i méně slibné stránky našeho vědeckého působení. Naše fakulta se může díky své velikosti zaměřit na kvalitní, mezinárodně srovnatelný rozměr vědecké činnosti a nespoléhat se na kvantitu, která ostatně v současné Metodice 17+ má pouze marginální význam. Pro nás je to příležitost vystoupit z proklínaného sloganu *publish, or perish*. Jednotlivým odborníkům se nabízí možnost rozvíjet svůj odborný zájem tak, aby mohl být přijmán i v mezinárodní badatelské komunitě, a nikoli pouze ministerskými tabulkami.

V rámci celouniverzitní diskuse, spojené nyní především s programem *Cooperatio*, ale vedené rovněž o principech **rozdělování finančních prostředků** z vědecké činnosti, může fakulta těžit z unikátní kombinace vědních oblastí, které se na ní pěstují: teologie, filosofie a etiky, dějin umění a dějin, a u nichž se v následujících letech předpokládá ještě užší spolupráce s ostatními fakultami univerzity. Při našich počtech je také dobré ujasnit si, co mohou být „ta“ klíčová témata, o nichž se bude vědět, že se na naší fakultě „dělají“ dobře a skvěle. Zaměření na vybrané „**vlažkové lodi**“ či „magnety vědeckého zájmu“ by mohlo prospět jak vytvoření nových vědeckých týmů, tak při-

táhnout i nové studenty se zájmem o konkrétní oblast poznání („na KTF dělají skvěle to a ono, jdi tam!“) v souladu se strategickým záměrem fakulty „nejlepší lidé dělají nejlepší univerzitu“. To neznamena omezení osobních badatelských zájmů, ale spíše možnost vytvořit prostředí pro živou a životaschopnou vědeckou spolupráci s dalšími institucemi a způsob jak do ní také zapojit postgraduální i pregraduální studenty a jak na fakultu přitáhnout nadějně absolventy doktorského studia (*postdoky*).

Protože ve vědě vidím velký potenciál, budu se zasazovat o:

- smysluplné hodnocení kvalitní a mezinárodně srovnatelné vědy pěstované na fakultě;
- funkční a spravedlivé hodnocení tvůrčí činnosti a omezení nadbytečné byrokracie;
- posílení úlohy silných vědeckých osobností na fakultě, kolem nichž mohou vznikat vědecké týmy a skupiny doktorandů a postdoků;
- rozvoj administrativního zázemí činnosti akademických a vědeckých pracovníků;
- motivaci vědecké činnosti i za pomoci adekvátního finančního ohodnocení za významné publikační počiny;
- nastavení podpory žádostí o institucionální, národní i mezinárodní projekty;
- fakultní diskusi o dalším směřování vědeckého výzkumu v podobě „vlajkových lodí“ či „magnetů výzkumného zájmu“;
- nastartování vědecké spolupráce mezi církevními institucemi a fakultou, která by měla být i v tomto prostředí vidět a měla by být z církevní strany v důležitých otázkách oslovována;
- vědeckou spolupráci zaměstnanců fakulty s dalšími odbornými pracovišti a institucemi (vědecké ústavy, muzea, galerie...).

TŘETÍ ROLE – VNĚJŠÍ VZTAHY

Univerzita v současnosti velmi správně podporuje důraz na rozvíjení tzv. „třetí role“, tj. aktivit, jimiž mohou fakulty obohacovat život široké společnosti. To se týká zejména popularizace výsledků vědecké práce fakulty, **komunikace výsledků** činnosti směrem k veřejnosti i spolupráce s klíčovými veřejnými, církevními i soukromými institucemi. Smyslem je představovat fakultu jako důvěryhodnou instituci, která odborně a respektovaně vstupuje do veřejného prostoru a do církve, ovlivňuje jej a pomáhá jej spoluvytvářet. To je součást odpovědnosti, kterou vůči společnosti a církvi máme.

KOMUNIKACE
 ...
 ČZV A E-LEARNING
 ...
 CÍRKEV
 ...
 VEŘEJNOST

Specifickou kapitolou je vztah fakulty a katolické **církve**, který je vetknut již do názvu fakulty. Na jedné straně se fakulta podílí na přípravě kněží ve spolupráce s Arcibiskupským seminářem a řeholními řády, na druhé straně není tajemstvím, že fakulta

bývá ze strany církevních institucí vnímána jako vzdálený a snad i cizí svět. Považuji za nutné překonávat tuto průrву tak, aby fakulta mohla sloužit jednak jako součást veřejné univerzity, ale současně pomáhala kultivovat teologické, etické a kulturní uvažování v církvi a vztah církve a společnosti. Fakulta se může díky všem oborům, které se zde pěstují, stávat prostředím, kde se diskutují problémy, kterými společnost a církve žije, a kde se hledá teologicky validní cesta do budoucnosti. Fakulta nemůže zůstat uzavřeným světem, ale sama musí aktivně překračovat vlastní hranice zvláště směrem k těm univerzitním oborům, s nimiž může snáze nacházet společnou řeč. Členové fakulty jsou velmi kompetentní vyjadřovat se k otázkám, které si odborná i široká veřejnost klade, a je zapotřebí směřovat k tomu, aby fakulta byla jako **důvěryhodný a odborně kompetentní partner** vnímána i ze strany laické veřejnosti. Takto můžeme jako fakulta tvořit součást univerzity a její třetí role.

V poslední době prochází obrovským rozvojem jak v počtu nabízených kurzů, tak v počtu zájemců o ně celoživotní vzdělávání (CŽV) a Univerzita třetího věku (U₃V). Velký potenciál spatřuji v možnosti realizovat některé z kurzů CŽV v **e-learningové podobě**, díky nimž fakulta může naplňovat své poslání nejen vůči těm, kteří jsou schopni se dostavit do výukových prostor, ale díky internetovému připojení fakticky kdekoli. Srozumitelná a funkční elektronická platforma společně s profesionální přípravou jednotlivých kurzů a jejich bloků však bude také vyžadovat cílenou a konkrétní technickou podporu. Přímá výuka a prezenční kurzy se budou pochopitelně nadále rozvíjet.

Budu se proto zasazovat o:

- rozvoj vztahů a společných aktivit s veřejnými institucemi, a zvláště s Arcibiskupstvím pražským a dalšími církevními subjekty;
- navázání na dobrou praxi informování o fakultních aktivitách ze strany oddělení pro rozvoj a vnější vztahy včetně intenzivního využívání moderních prostředků komunikace, zvláště sociálních sítí;
- rozšiřování kvalitní nabídky kurzů CŽV a U₃V tak, aby fakulta byla vnímána jako inspirativní a odborné prostředí otevřené veřejnosti;
- přípravu e-learningového modulu pro CŽV a U₃V;
- odměňování vyučujících za přípravu e-learningových materiálů a výuku v rámci CŽV/U₃V;
- užší sepětí fakulty a církevních subjektů v otázce trvalé formace kněží, jáhnů, řeholníků, pastoračních pracovníků a dobrovolníků v církvi a případně dalších nevládních organizacích;
- účinnou podporu studentů se specifickými potřebami a hledání způsobů, jak fakultní prostředí upravovat tak, aby jim mohlo ještě lépe sloužit.